

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. rugsėjo 13 d.*

„Valstybės įsipareigojimų neįvykdymas – Valstybės pagalba – Sprendimas 2011/678/ES – Valstybės pagalba galvijų užkrečiamosios spongiforminės encefalopatijos (USE) tyrimams finansuoti – Su vidaus rinka nesuderinama valstybės pagalba – Pareiga susigrąžinti – Neįvykdymas“

Byloje C-591/14

dėl 2014 m. gruodžio 19 d. pagal SESV 108 straipsnio 2 dalį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Komisija, atstovaujama J.-F. Brakeland, B. Stromsky, S. Noë ir H. van Vliet, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Belgijos Karalystę, atstovaujamą C. Pochet, L. Van den Broeck ir J.-C. Halleux, padedamų advokatų L. Van den Hende ir J. Charles,

atsakovę,

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas T. von Danwitz, teisėjai E. Juhász (pranešėjas), C. Vajda, K. Jürimäe ir C. Lycourgos,

generalinis advokatas P. Mengozzi,

posėdžio sekretorė V. Giacobbo-Peyronnel, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2016 m. gruodžio 8 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2017 m. kovo 30 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: prancūzų.

Sprendimą

- 1 Savo ieškiniu Europos Komisija prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad per nustatytus terminus nesiėmusi visų būtinų priemonių, siekiant iš pagalbos gavėjų susigrąžinti valstybės pagalbą, kuri pagal 2011 m. liepos 27 d. Komisijos sprendimo dėl Belgijos suteiktos valstybės pagalbos galvijų užkrečiamosios spongiforminės encefalopatijos (GSE) tyrimams finansuoti (Valstybės pagalba C 44/08 (ex NN 45/04) (OL L 274, 2011, p. 36, toliau – ginčijamas sprendimas) 1 straipsnio 3 ir 4 dalis pripažinta neteisėta ir nesuderinama su vidaus rinka, ir per nustatytą terminą nepranešusi Komisijai apie priemones, kurių ėmėsi, kad šis sprendimas būtų įvykdytas, Belgijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal SESV 288 straipsnio ketvirtą pastraipą ir minėto sprendimo 2–4 straipsnius.

Teisinis pagrindas

Reglamentas (EB) Nr. 659/1999

- 2 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, nustatančio išsamias [SESV 108] straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, 1999, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 339), 14 straipsnyje „Pagalbos išieškojimas [susigrąžinimas]“ nustatyta:

„1. Jeigu esant neteisėtai pagalbai priimami neigiami sprendimai, Komisija nusprendžia, kad suinteresuotoji valstybė narė turi imtis visų priemonių, kurios būtinos, kad pagalba būtų išieškota [susigrąžinta] iš gavėjo (toliau – sprendimas išieškoti [susigrąžinti] pagalbą). Komisija nereikalauja išieškoti [susigrąžinti] pagalbos, jeigu tai prieštarautų bendrajam [Sąjungos] teisės principui.

2. Pagalbą, kurią reikia išieškoti [susigrąžinti] pagal sprendimą išieškoti [susigrąžinti] pagalbą, sudaro palūkanos, atitinkančios tam tikrą Komisijos nustatytą normą. Palūkanos mokamos nuo neteisėtos pagalbos išmokėjimo pagalbos gavėjui dienos iki jos išieškojimo [susigrąžinimo] dienos.

3. Nepažeidžiant n[ė] vieno [Europos Sąjungos] Teisingumo Teismo nurodymo pagal [SESV 278] straipsnį, pagalba išieškoma [susigrąžinama] nedelsiant ir pagal atitinkamos valstybės narės nacionalinę teisę nustatytas procedūras, jeigu jos leidžia nedelsiant ir veiksmingai įvykdyti Komisijos sprendimą. Šiuo tikslu, kai bylą svarsto nacionaliniai teismai, suinteresuotosios valstybės narės, nepažeisdamos [Sąjungos] teisės, imasi visų priemonių, kurios numatytos jų atitinkamuose teisiniuose [teisės] aktuose, įskaitant laikinas priemones.“

USE gairės

- 3 2002 m. Europos Bendrijų Komisija priėmė Bendrijos gaires dėl valstybės pagalbos, susijusios su USE tyrimais, rastais nugaišusiais gyvūnais ir skerdyklų atliekomis (OL C 324, 2002, p. 2) (toliau – USE gairės). Šių gairių 23–25 punktuose nustatyta:

„23. Siekdama skatinti imtis žmonių ir gyvūnų sveikatos apsaugos priemonių, Komisija nusprendė toliau leisti teikti valstybės pagalbą, skirtą padengti iki 100 % išlaidų, susijusių su USE tyrimais, laikydamosi Žemės ūkio gairių 11.4 punkte pateiktų principų.

24. Tačiau nuo 2003 m. sausio 1 d. atliekant privalomus USE tyrimus galvijams, kurie skerdžiami žmonėms vartoti, bendra tiesioginė ir netiesioginė valstybės pagalba, įskaitant Bendrijos mokėjimus, negali būti didesnė kaip 40 eurų už vieną tyrimą. Įsipareigojimas atlikti tyrimus gali būti grindžiamas Bendrijos arba nacionalinės teisės aktais. Ši suma skirta bendroms tyrimo išlaidoms, įskaitant tyrimų reikmenis, mėginių paruošimą, transportavimą, tyrimą, laikymą ir mėginių sunaikinimą. Ateityje ši suma gali būti sumažinta, sumažėjus tyrimų išlaidoms.

25. Valstybės pagalba USE tyrimų išlaidoms turi būti mokama ūkio subjektui, kurio ūkyje reikia imti mėginius tyrimui. Tačiau siekiant palengvinti tokios pagalbos administravimą, pagalba gali būti mokama laboratorijoms, jeigu galima įrodyti, kad visa pagalbos suma perduodama ūkio subjektui. Bet kuriuo atveju ūkio subjekto, kurio ūkyje reikia imti mėginius tyrimui, tiesiogiai arba netiesiogiai gauta valstybės pagalba turi atspindėti atitinkamai sumažinant šio ūkio subjekto nustatytas kainas.“

Ginčo aplinkybės ir ginčijamas sprendimas

- 4 Nuo 2001 m. iki 2006 m. Belgijos Karalystė prisiėmė visas su galvijų užkrečiamosios spongiforminės encefalopatijos tyrimais (toliau – USE tyrimai) susijusias išlaidas arba jų dalį.
- 5 Nuo 2001 m. sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. visa USE tyrimų kaina buvo finansuojama iš valstybės iždo.
- 6 Nuo 2002 m. sausio 1 d. iki 2004 m. birželio 30 d. šiuos tyrimus iš anksto finansavo *Bureau d'Intervention et de Restitution belge* (BIRB), juridinio asmens statusą turinti valstybės federalinė įstaiga.
- 7 Nuo 2004 m. liepos 1 d. iki lapkričio 30 d. USE tyrimus iš anksto finansavo *Agence fédérale pour la sécurité de la chaîne alimentaire* (AFSCA), juridinio asmens statusą turinti valstybės įstaiga.
- 8 Atsižvelgdama į 2004 m. gautus skundus, 2004 m. sausio 27 d. Komisija išsiuntė Belgijos Karalystei prašymą pateikti informaciją dėl USE tyrimų finansavimo priemonių. Belgijos valdžios institucijos atsakymą pateikė 2004 m. vasario 6 d. ir gegužės 14 d.
- 9 2004 m. sausio 23 d. raštu Belgijos Karalystė pranešė Komisijai apie pagalbos priemonę, skirtą padengti išlaidoms už galvijų USE tyrimus. Šia priemone buvo numatyta iš anksto finansuoti USE tyrimų išlaidas, kurių suma turėjo būti vėliau grąžinta apmokestinant parafiskaliniais mokesčiais. Pagal Belgijos Karalystės paaiškinimus finansavimo mechanizmas, apie kurį buvo pranešta, yra tik nauja karališkojo dekreto, kuriam 2001 metais Komisija pritarė, tačiau kuris nebuvo įgyvendintas, projekto versija. Kadangi priemonė jau buvo įvykdyta, ji buvo įtraukta į pagalbos, apie kurią nepranešta, registrą numeriu NN 45/04.
- 10 2004 m. rugsėjo 16 d. Belgijos valdžios institucijos pranešė apie naują karališkojo dekreto projektą, kuris tapo 2004 m. spalio 15 d. Karališkuoju dekretu dėl galvijų užkrečiamosios spongiforminės encefalopatijos tyrimų finansavimo (2004 m. lapkričio 8 d. *Moniteur belge*, p. 75920290). Šiame dekrete buvo nustatyta 10,70 euro atlygio sistema už skersti pristatytą galviją.
- 11 2008 m. lapkričio 26 d. raštu Komisija Italijos Respubliką informavo apie sprendimą pradėti procedūrą pagal SESV 108 straipsnio 2 dalį.
- 12 Ginčijamojo sprendimo 121 konstatuojamoje dalyje Komisija pažymėjo, kad nuo 2003 m. sausio 1 d. iki 2004 m. birželio 30 d. Belgijos Karalystė viršijo maksimaliai leistiną USE tyrimų finansavimo pagalbos sumą, kuri pagal USE gaires yra 40 eurų už tyrimą. Komisija patikslino, kad pagalbos suma, kuri viršijo minėtą maksimaliai leistiną sumą, buvo 6 619 810,74 EUR.
- 13 Šio sprendimo 92 konstatuojamoje dalyje Komisija iš tiesų teigė, kad „<...> priemonės, finansuojamos iš valstybės išteklių (įskaitant įnašus), reiškia pasirinktinį palaikymą ūkininkų, skerdyklų ir kitų subjektų, kurie perdirba, manipuliuoja, parduoda ar teikia į prekybą iš galvijų, kuriems pagal galiojančius teisės aktus privaloma atlikti USE tyrimus, pagamintus produktus, tuo, kad taip sumažinamos šiems naudos gavėjams tenkančios išlaidos. Ši ekonominė nauda skiriama ne iš tiesioginių mokėjimų, valdžios institucijos skerdyklų prašymu tyrimų kainą sumoka tiesiogiai juos atliekančioms laboratorijoms, perimdamos USE tyrimų išlaidas, o išlaidų sąskaitos išrašomos FMGSA“.

- 14 Šio sprendimo 99 ir 100 konstatuojamose dalyse Komisija pažymėjo, kad, viena vertus, USE tyrimų finansavimas iš valstybės išteklių yra pagalba ūkininkams, skerdykloms ir kitiems ūkio subjektams, kurie perdirba, manipuliuoja, parduoda ar teikia į prekybą iš galvijų, kuriems pagal galiojančius teisės aktus privaloma atlikti USE tyrimus, pagamintus produktus, ir, antra vertus, kad šiai naudai taikoma SESV 107 straipsnio 1 dalis. Paminėjusi, kad Belgijos Karalystė jai nepranešė apie tokią pagalbą, ši institucija pažymėjo, kad minėta pagalba buvo neteisėta.
- 15 Ginčijamo sprendimo 126–128 konstatuojamose dalyse Komisija, kiek tai susiję su pagalba, kuri buvo suteikta nuo 2003 m. sausio 1 d. iki 2004 m. birželio 30 d., išnagrinėjo pagalbos grąžinimo sistemą mokant įnašus, iš kurių finansuojamas FMGSA, kaip tai pasiūlė Belgijos Karalystė, kuri teigia, kad pagrindo laikytis šio bendro požiūrio esmė yra ta, jog susigrąžinti šią pagalbą individualiomis pastangomis praktiškai sunku.
- 16 Ginčijamo sprendimo 129 konstatuojamoje dalyje Komisija pažymėjo, kad pagalbos grąžinimo sistema, kurią įgyvendino Belgijos Karalystė, neatitiko reikalavimų, susijusių su neteisėtos ir nesuderinamos su vidaus rinka pagalbos susigrąžinimu, nes, priešingai, nei nustatyta suformuotoje Teisingumo Teismo jurisprudencijoje, ji šios pagalbos realaus gavėjo neįpareigojo pačiam grąžinti naudą, kurią jis, kitaip nei jo konkurentai, gavo rinkoje.
- 17 Atsižvelgdama į minėtas aplinkybes, Komisija ginčijamame sprendime, apie kurį Belgijos Karalystei buvo pranešta 2011 m. liepos 28 d., nusprendė:

„1 straipsnis

1. Priemonės, finansuojamos iš grąžinimų [atlygių], nėra pagalba.
2. Nuo 2001 m. sausio 1 d. iki 2002 gruodžio 31 d. ir nuo 2004 m. liepos 1 d. iki 2005 m. gruodžio 31 d. GSE [USE] tyrimų finansavimas iš valstybės išteklių yra suderinama su vidaus rinka pagalba ūkininkams, skerdykloms ir kitiems [ūkio] subjektams, kurie perdirba, manipuliuoja, parduoda ar teikia į prekybą iš galvijų, kuriems privaloma atlikti GSE [USE] tyrimus, pagamintus produktus.
3. GSE [USE] tyrimų finansavimas iš valstybės išteklių nuo 2003 m. sausio 1 d. iki 2004 m. birželio 30 d. yra suderinama su vidaus rinka pagalba ūkininkams, skerdykloms ir kitiems [ūkio] subjektams, kurie perdirba, manipuliuoja, parduoda ar teikia į prekybą iš galvijų, kuriems privaloma atlikti GSE [USE] tyrimus, pagamintus produktus, jei suma už vieną tyrimą yra mažesnė kaip 40 [eurų]. Sumos, viršijančios 40 [eurų] už vieną tyrimą, yra nesuderinamos su vidaus rinka ir turi būti grąžintos, išskyrus pagalbą, suteiktą specifiniams projektams, kurie šios pagalbos suteikimo metu atitiko visas galiojančiame *de minimis* reglamente nustatytas sąlygas.
4. Nuo 2001 m. sausio 1 d. iki 2004 m. birželio 30 d. Belgija neteisėtai teikė finansavimą GSE [USE] tyrimams, pažeisdama SESV 108 straipsnio 3 dalį.

2 straipsnis

1. Belgija imasi reikalingų priemonių susigrąžinti iš gavėjų neteisėtą ir nesuderinamą pagalbą, nurodytą 1 straipsnio 3 ir 4 dalyse.
2. Į grąžintiną pagalbą įskaičiuojamos palūkanos, apskaičiuojamos nuo datos, kada pagalba buvo suteikta gavėjams, iki jos susigrąžinimo datos.
3. Palūkanos apskaičiuojamos remiantis [2004 m. balandžio 21 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 794/2004, įgyvendinančio Tarybos reglamentą Nr. 659/1999, (OL L 140, 2004, p. 1, 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 4 t., p. 3)] V skyriumi].

4. Susigražinama iš karto, laikantis nacionalinėje teisėje numatytų procedūrų, jei jos leidžia iš karto ir veiksmingai įgyvendinti šį sprendimą.

3 straipsnis

1 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodyta suma susigražinama iš karto ir veiksmingai.

Belgija stebi, kad šis sprendimas būtų įgyvendintas per keturis mėnesius nuo pranešimo jai datos.

4 straipsnis

1. Per du mėnesius nuo pranešimo apie šį sprendimą Belgija Komisijai pateikia šią informaciją:

- a) gavėjų, gavusių 1 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytą pagalbą, sąrašą ir kiekvieno iš jų gautos pagalbos dydį;
- b) visą sumą (pagrindinę ir susigražinimo palūkanas), kurią reikia susigražinti iš gavėjų;
- c) išsamų priemonių, kurių imtasi arba planuojama imtis šiam sprendimui įvykdyti, aprašą;
- d) dokumentus, patvirtinančius, kad gavėjai yra įpareigoti sugražinti pagalbą.

2. Belgija informuoja Komisiją apie padarytą pažangą pritaikius nacionalines priemones, priimtas siekiant įgyvendinti šį sprendimą. Tai daroma tol, kol bus grąžinta visa 1 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodyta pagalba.

3. Po 1 dalyje nurodyto dviejų mėnesių laikotarpio Belgija, Komisijai paprašius, pateikia ataskaitą apie priemones, kurių jau buvo imtasi ar kurios numatomos, kad būtų laikomasi šio sprendimo. Šioje ataskaitoje taip pat pateikiama išsami informacija apie jau iš gavėjų susigražintos pagalbos dydį ir susigražinimo palūkanas.

5 straipsnis

Šis sprendimas yra skirtas Belgijos Karalystei.“

Ikiteisminė procedūra

- 18 2011 m. rugsėjo mėn. 27 d. Belgijos Karalystė pranešė Komisijai, kad prieštarauja dėl ginčijamo sprendimo.
- 19 Šiuo tikslu ji pirmiausia nurodė, kad laikosi savo nuomonės, jog tai, kad valstybė padengia USE tyrimų išlaidas, nėra valstybės pagalba, nes „nėra jokios Sąjungos taisyklės, įpareigojančios valstybes nares susigražinti visas USE tyrimų išlaidas arba jų dalį iš ūkio subjektų, ir pirmiausia iš tų, kurie veikia žemės ūkio sektoriuje“. Toliau Belgijos Karalystė pažymėjo konkurencijos tarnybų tyrimo, vykdomo remiantis įtarimais, jog USE tyrimus atliekančios laboratorijos atlieka antikonkurencinius veiksmus, svarbą.
- 20 Dėl ginčijamo sprendimo vykdymo ji teigė, kad, atsižvelgiant į didelę ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytą asmenų, kurie yra neteisėtos ir su vidaus rinka nesuderinamos pagalbos, gavėjai – ūkininkai, skerdyklos ir kiti ūkio subjektai, kurie perdirba, tvarko, parduoda ar teikia į prekybą iš galvijų pagamintus produktus, kuriems atliekamas privalomas ESB tyrimas, grupę, nebuvo galima „objektyviai susieti galvijo, kuriam buvo atliktas [ESB] tyrimas, ir pagalbos gavėjo visose stadijose iki pat galutinio produkto pardavimo“.

- 21 Galiausiai Belgijos Karalystė teigia, kad bet kuriuo atveju pakako minėtos pagalbos sumą lygiomis dalimis padalyti šešioms nagrinėjamiems sektoriams (galvijų augintojai, prekyautojai gyvais galvijais, skerdyklos, produktų gamyba ir perdirbimas, didmeninė prekyba ir mažmeninė prekyba) ir gautą sumą vėl padalyti iš ūkio subjektų, kurie veikia šiuose sektoriuose, skaičiaus, kad būtų galima konstatuoti, jog nereikėjo jos susigrąžinti vadovaujantis *de minimis* taisykle.
- 22 2012 m. liepos 18 d. Komisija nurodė Belgijos Karalystei, kad pagalbos gavėjas „yra ūkio subjektas, kuriam taikomas įpareigojimas atlikti USE tyrimą ir kuriam skerdykla išrašo sąskaitą su įskaičiuota USE tyrimų kaina“, taip pat, kad ši valstybė narė „nagrinėjamu laikotarpiu turi patikrinti, ar pagalbos gavėjai, kurių galvijams buvo atliktas atskiras USE tyrimas, gavo nesuderinamą su vidaus rinka pagalbą ([tai yra], viršijančią 40 eurų), kuri viršija *de minimis*“. Šiuo klausimu Komisija siūlė vadovautis tokiu skaičiavimo metodu, kuriame būtų daroma prielaida, kad nebuvo suteikta kitos pagalbos: padalyti *de minimis* sumą iš sumos, kuri viršija 40 eurų sumą už vieną atliktą tyrimą, kad galiausiai būtų nustatytas vienam ūkio subjektui tenkantis USE tyrimų skaičius, nuo kurio pagalba viršija leistinas ribas.
- 23 Pasikeitus keliais laiškais dėl, konkrečiai kalbant, skaičiavimo metodo, kuriuo nustatomos susigrąžintinos pagalbos sumos, Komisija, manydama, jog Belgijos Karalystė nesiėmė priemonių, kurios būtinos siekiant laikytis ginčijamo sprendimo, 2014 m. gruodžio 19 d. nusprendė pareikšti šį ieškinį.
- 24 Po to, kai buvo pareikštas šis ieškinys, Europos Sąjungos Bendrasis Teismas 2015 m. kovo 25 d. Sprendimu *Belgija / Komisija* (T-538/11, EU:T:2015:188) atmetė Belgijos Karalystės anksčiau pareikštą ieškinį dėl ginčijamo sprendimo. 2016 m. birželio 30 d. Sprendimu *Belgija / Komisija* (C-270/15 P, EU:C:2016:489) Teisingumo Teismas atmetė Belgijos Karalystės apeliacinį skundą dėl šio Bendrojo Teismo sprendimo.

Dėl ieškinio

Šalių argumentai

- 25 Komisija teigia, kad nagrinėjama pagalba nebuvo susigrąžinta per nustatytą keturių mėnesių nuo pranešimo apie ginčijamą sprendimą datos (vėliausiai iki 2011 m. lapkričio 28 d.) terminą, ir Belgijos Karalystė iki šiol nepateikė įrodymo, kad ji visiškai negalėjo įvykdyti šio sprendimo.
- 26 Šiuo klausimu Komisija tvirtina, kad, priešingai, nei teigia Belgijos Karalystė, ginčijamas sprendimas leidžia identifikuoti neteisėtos ir su vidaus rinka nesuderinamos pagalbos gavėjus. Iš tiesų šis sprendimas nėra taikomas visiems ūkininkams, skerdykloms ir kitiems ūkio subjektams, kurie perdirba, tvarko, parduoda ar teikia į prekybą iš galvijų pagamintus produktus, tačiau jame nurodoma, kad tarp šių asmenų yra šios pagalbos gavėjų, kurie privalo atlikti USE tyrimus ir kuriems gauta pagalba leido sumažinti jų eksploatavimo sąnaudas.
- 27 Taigi realūs neteisėtos ir su vidaus rinka nesuderinamos pagalbos gavėjai daugeliu atvejų, nesant ypatingų aplinkybių, yra pirminiai gamintojai, tačiau esant kitoms aplinkybėms ir atskirais atvejais jie gali būti skerdykla arba ūkio subjektas, kuris perdirbo galvijo mėsą ar ją tvarkė, arba asmuo, kuris pardavė iš galvijų pagamintus produktus arba patiekė juos į prekybą.
- 28 Ši institucija priduria, kad per visą susirašinėjimo su Belgijos Karalyste laikotarpį ji be paliovos siūlė naujus ginčijamo sprendimo įvykdymo praktinius ir įgyvendinamus metodus ir kad, priešingai, nei teigia ši valstybė, jos pozicija niekuomet nesikeitė, kiek tai susiję su asmenimis, kurie, kaip tai suprantama pagal šį sprendimą, turėjo būti laikomi pagalbos, pripažintos neteisėta ir nesuderinama su vidaus rinka, gavėjais.

- 29 Ji pažymi, kad Belgijos Karalystė negalėjo remtis *de minimis* reglamentais, nes neidentifikavo atskirų pagalbos gavėjų, todėl ji negali, pirma, įrodyti, kad šios pagalbos bendra suma realiai neviršijo minėtuose reglamentuose leidžiamos viršutinės ribos, ir, antra, nustatyti, kad buvo laikomasi visų kitų juose nustatytų sąlygų.
- 30 Komisija priduria, kad Belgijos Karalystė klysta teigdama, kad absoliučiai negalėjo vykdyti ginčijamo sprendimo, ir per procesą nuolat kartodama, kad įrodė savo didelį lojalumą, nors ši valstybė be paliovos priešinosi ginčijamo sprendimo vykdymui, pateikdama tam sprendimui prieštaraujančius argumentus.
- 31 Atsakydama Belgijos Karalystė nurodo, pirma, kad USE tyrimų finansavimas negali būti laikomas valstybės pagalba, nes pareiga atlikti šiuos tyrimus yra grindžiama visuomenės sveikatos apsauga, todėl negali būti laikoma našta, kuri paprastai atitenka įmonės biudžetui.
- 32 Antra, ji teigia, kad yra pagrįstas tikrumas, jog *de minimis* ribos nebuvo viršytos, todėl ji niekaip nepažeidė ginčijame sprendime nustatytų įpareigojimų. Šiuo tikslu ši valstybė narė teigia: kadangi USE yra liga, kuri paveikia visą maisto grandinę – nuo gamybos stadijos iki galutinio produkto pardavimo, – neįmanoma objektyviai susieti tikrinto galvijo su skirtingais gavėjais visose gamybos ir galutinio produkto pardavimo proceso stadijose. Būtent dėl šios priežasties minėta valstybė narė, atsižvelgdama į ginčijamąjį sprendimą, pirmiausia į jo 92 konstatuojamąją dalį, visuomet laikėsi nuomonės, kad USE tyrimų išlaidos turi būti perkeltos šešiams ūkio sektoriams, susijusiems su galvijiena, ypač kadangi grąžintiną pagalbą padalijus po lygiai šiems sektoriams, gautos naudos vidutinis dydis vienam pagalbos gavėjui kiekviename sektoriuje būtų aiškiai mažesnis už *de minimis* ribą, todėl būtų neprotinga reikalauti iš valstybės atlikti ypač sudėtingus darbus, kurie akivaizdžiai nenaudingi.
- 33 Belgijos Karalystė priduria: kad ir kaip būtų, patikrinti, ar kiekvieno pagalbos gavėjo atveju buvo viršytos *de minimis* ribos, galima tik tuomet, jeigu ginčijamas sprendimas leistų veiksmingai nustatyti minėtus gavėjus, tačiau šiuo atveju taip nėra.
- 34 Iš tiesų ji teigia, kad ginčijamajame sprendime yra nenuoseklumų, dėl kurių negalima nustatyti, ar neteisėta ir su vidaus rinka nesuderinama pagalba turi būti susigrąžinama tik iš galvijo savininko, ar iš visų ūkio subjektų, kurie veikia šiame sprendime nurodytuose sektoriuose. Dėl šių nenuoseklumų minėtas sprendimas turi būti laikomas arba neegzistuojančiu, arba kitaip nebus įmanoma jo vykdyti.
- 35 Šiuo klausimu ši valstybė narė teigia, kad negali būti kaltinama, jog lojaliai nebendradarbiavo su Komisija, nes tik bendro metodo, kurį ji ketino taikyti vykdydama ginčijamą sprendimą, priėmimas sudarė sąlygas įvykdyti tą sprendimą, tačiau Komisija su tuo nesutiko, be paliovos keisdama paaikškinimus dėl neteisėtos ir su vidaus rinka nesuderinamos pagalbos nustatymo.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 36 Pirmiausia pažymėtina, kad, kaip išvados 55 punkte nurodė generalinis advokatas, Belgijos Karalystė neginčija, kad finansavimui, kuris pagal ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 3 ir 4 dalis laikomas pagalba, netaikyta jokia susigrąžinimo priemonė ir kad per nustatytą terminą Komisijai nebuvo pateikta jokios šio sprendimo 4 punkte nurodytos informacijos.
- 37 Taigi reikia išnagrinėti gynybos pagrindus, kuriuos pateikia Belgijos Karalystė, siekdama pateisinti šio sprendimo neįvykdymą.
- 38 Šiuo klausimu pažymėtina, kad, išskyrus atvejus, kai sprendimą dėl susigrąžinimo siekiama panaikinti remiantis SESV 263 straipsniu, vienintelis gynybos pagrindas, kuriuo valstybė narė gali remtis atsikirdama į pagal SESV 108 straipsnio 2 dalį Komisijos pareikštą ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo, yra absoliutus negalėjimas vykdyti sprendimo, kurio adresatė ji yra (žr. 2015 m. liepos

- 9 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-63/14, EU:C:2015:458, 48 punktą ir nurodytą jurisprudenciją), ir sprendimo dėl susigrąžinimo nebuvimas, nes minėtame sprendime padaryta ypač didelių ir akivaizdžių klaidų (šiuo klausimu be kita ko, žr. 2013 m. spalio 10 d. Sprendimo *Komisija / Italija*, C-353/12, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:651, 43 punktą ir 2001 m. kovo 22 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-261/99, EU:C:2001:179, 19 punktą).
- 39 Dėl argumento, susijusio su neteisingu USE tyrimų finansavimo pripažinimu valstybės pagalba, pakanka konstatuoti, kad šiuo argumentu iš tiesų ginčijamas pačios valstybės pagalbos egzistavimas ir dėl šios priežasties – ginčijamojo sprendimo teisėtumas, nors ir neteigiama, kad jis neegzistuoja. Taigi minėtu argumentu gali būti remiamasi tik per ieškinio dėl panaikinimo nagrinėjimo procedūrą, kaip numatyta SESV 263 straipsnyje (šiuo klausimu žr. 2015 m. vasario 12 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-37/14, nepaskelbtas Rink., EU:C:2015:90, 77 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 40 Bet kuriuo atveju pažymėtina, kad šis argumentas jau buvo išnagrinėtas ir atmestas 2015 m. kovo 25 d. Sprendimo *Belgija / Komisija* (T-538/11, EU:T:2015:188) 79–81 punktuose; tuo sprendimu Bendrasis Teismas atmetė Belgijos Karalystės ieškinį dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo ir jis buvo patvirtintas 2016 m. birželio 30 d. Teisingumo Teismo sprendimu *Belgija / Komisija* (C-270/15 P, EU:C:2016:489).
- 41 Iš šių svarstymų išplaukia, kad argumentas, jog USE tyrimų finansavimas buvo neteisingai pripažintas valstybės pagalba, yra nepriimtinas.
- 42 Dėl Belgijos Karalystės argumento, kad ginčijamas sprendimas neegzistuoja, pateikiamo tuo atveju, jei nagrinėjama pagalba turėtų būti susigrąžinta išimtinai iš ūkininkų, pažymėtina, jog tiek šio sprendimo 90, 92 ir 99 konstatuojamose dalyse, tiek jo 1 straipsnio 3 dalyje kaip pagalbos gavėjai nurodomi asmenys, kuriems tenka pareiga atlikti privalomą USE tyrimą.
- 43 Darytina išvada, kad nors ginčijamame sprendime nebuvo konkrečiau nurodyta gavėjų pagal konkretų sektorių arba pagal kitas objektyvias savybes, nei nurodytosios ankstesniame punkte, jis leidžia nustatyti neteisėtos ir su vidaus rinka nesuderinamos pagalbos gavėjus, kurie nėra tik ūkininkai. Todėl šis sprendimas negali būti laikomas neegzistuojančiu.
- 44 Dėl argumento dėl sunkumų, susijusių su realių nagrinėjamos pagalbos gavėjų identifikavimu, nurodyto tuo atveju, jeigu pareiga susigrąžinti šią pagalbą būtų taikoma ne tik ūkininkams, primintina, kad baimė patirti vidaus sunkumų, net neįveikiamų, susijusių, be kita ko, su kiekvienos suinteresuotosios įmonės padėties patikrinimu dėl neteisėtos pagalbos susigrąžinimo arba su plačiu pagalbos režimo taikymo paplitimu nacionalinėje gamybos pramonėje, negali pateisinti to, kad valstybė narė nesilaiko jai pagal Sąjungos teisę tenkančių įpareigojimų (šiuo klausimu žr. 2004 m. balandžio 1 d. Sprendimo *Komisija / Italija*, C-99/02, EU:C:2004:207, 22 ir 23 punktus ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 45 Taigi šiuo atveju Belgijos Karalystė neįrodė, kad praktiškai ji negalėjo identifikuoti realių nagrinėjamos pagalbos gavėjų. Iš tiesų ji galėjo kreiptis, pavyzdžiui, į laboratorijas arba ūkio subjektus tose vietovėse, kuriose buvo paimti USE tyrimų mėginiai, t. y. į USE gairių 25 punkte nurodytus subjektus, siekdama nustatyti kitus ūkio subjektus, kuriems buvo perkelta minėta pagalba.
- 46 Dėl argumento, kad nebuvo peržengtos *de minimis* ribos, primintina, kad, siekiant nustatyti valstybės pagalbos gavėją, reikia identifikuoti įmones, kurios realiai ja pasinaudojo (2003 m. liepos 3 d. Sprendimo *Belgija / Komisija*, C-457/00, EU:C:2003:387, 55 punktas ir 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Komisija / Aer Lingus ir Ryanair Designated Activity*, C-164/15 P et C-165/15 P, EU:C:2016:990, 90 punktas ir nurodyta jurisprudencija). Pagal šią jurisprudenciją grąžintinos pagalbos sumos negalima apskaičiuoti šios pagalbos bendrą sumą lygiomis dalimis padalijant ginčijamame sprendime nurodytiems ūkio subjektams, kaip siūlo Belgijos Karalystė, kuri taip siekia įrodyti, jog nebuvo peržengta *de minimis* ribų.

- 47 Be to, pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją, nors Komisija turi įrodyti, kad, kaip teigiama, buvo pažeista pareiga susigrąžinti, ir pateikti Teisingumo Teismui būtinus įrodymus, kuriais remdamasis šis neturėtų galimybės remtis kokia nors prielaida ir galėtų patikrinti, ar buvo padarytas šis pažeidimas, vis dėlto, nustatius, kad nebuvo susigrąžinta nagrinėjamos pagalbos dalis arba visa pagalba, pareiga pateisinti priežastis, kurioms esant iš pagalbos gavėjų negalima reikalauti susigrąžinti šią pagalbą, tenka atitinkamai valstybei narei (2015 m. vasario 12 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-37/14, nepaskelbtas Rink., EU:C:2015:90, 71 punktą). Taigi, be skaičiavimo metodo, kurio pagal ankstesniame punkte nurodytą suformuotą jurisprudenciją negalima taikyti, Belgijos vyriausybė nepateikia jokio tikslo ir konkretaus duomenų, kuriuo remiantis būtų galima daryti išvadą, kad, kiek tai susiję su atitinkamais pagalbos gavėjais, *de minimis* ribos nebuvo pažeistos.
- 48 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, jog nesiėmusi visų būtinų priemonių, kad iš gavėjų susigrąžintų valstybės pagalbą, ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 3 ir 4 dalyse pripažintą neteisėta ir nesuderinama su vidaus rinka, ir nepranešusi Komisijai apie priemones, kurių imtasi siekiant įvykdyti šį sprendimą, Belgijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal SESV 288 straipsnio ketvirtą pastraipą ir minėto sprendimo 2–4 straipsnius.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 49 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija reikalavo priteisti iš Belgijos Karalystės bylinėjimosi išlaidas ir ši pralaimėjo bylą, ji turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

- 1. Nesiėmusi visų būtinų priemonių, kad iš gavėjų susigrąžintų valstybės pagalbą, 2011 m. liepos 27 d. Komisijos sprendimo 2011/678/ES dėl Belgijos suteiktos valstybės pagalbos galvijų užkrečiamosios spongiforminės encefalopatijos (USE) tyrimams finansuoti (Valstybės pagalba C-44/08 (ex NN 45/04) 1 straipsnio 3 ir 4 dalyse pripažintą neteisėta ir nesuderinama su vidaus rinka, ir nepranešusi Komisijai apie priemones, kurių imtasi siekiant įvykdyti šį sprendimą, Belgijos Karalystė neįvykdė įsipareigojimų pagal SESV 288 straipsnio ketvirtą pastraipą ir minėto sprendimo 2–4 straipsnius.**
- 2. Belgijos Karalystė padengia bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.